

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลของการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

งานค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงแนวโน้มทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านสถานที่ตั้งของรีสอร์ท, 2) ด้านการออกแบบและการตกแต่งของรีสอร์ท, 3) ด้านบริการเสริมอื่นๆ ของรีสอร์ท และ 4) ทัศนคติโดยภาพรวม นอกจากนี้ยังต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และส่วนประกอบต่างๆ ที่ต้องการให้มีในรีสอร์ท (ได้แก่ ทิวทัศน์ บรรยากาศสิ่งแวดล้อม ความทันสมัยสะดวกสบาย การบริการอาหาร และนโยบายการบริหารงาน) กับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านต่างๆ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแบบสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ จากห้องปฏิบัติการวิจัยประชากร สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 503 ราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ออยู่ในวัยทำงาน (ร้อยละ 65.4) และเดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่เพื่อการพักผ่อน (ร้อยละ 53.5)
2. นักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชน และที่อยู่ในวัยที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่เป็นชาวเอเชียและอื่นๆ (ร้อยละ 18.1 และ 28.9 ตามลำดับ) ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่อยู่ในวัยทำงานส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (ร้อยละ 72.0)
3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดต่อธุรกิจ ประชุมหรือสัมมนา และมีวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น เยี่ยมญาติหรือเพื่อน ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย

(ร้อยละ 28.8 และ 30.8 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปและอเมริกา (ร้อยละ 69.4)

4. ตัวแปรเพศไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มสัญชาติของนักท่องเที่ยว แต่เมื่อรวมกับตัวแปรกลุ่มอายุ และวัตถุประสงค์ในการเดินทางแล้ว พบว่า กลุ่มตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมด ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มสัญชาติของนักท่องเที่ยว

5. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการให้มีส่วนประกอบด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อม (รีสอร์ทที่มีขนาดใหญ่, บ้านพักมีลักษณะเป็นบ้านแยกกัน และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนไทยในบริเวณใกล้เคียง) ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (ร้อยละ 76.8) รองลงมาเป็นชาวเอเชียและอื่นๆ (ร้อยละ 66.3) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกามีความต้องการให้มีส่วนประกอบด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (ร้อยละ 46.5)

6. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการให้มีส่วนประกอบด้านความทันสมัยสะดวกสบาย (มีช่องสำหรับเสียบอินเทอร์เน็ตในห้องพัก และสามารถจองห้องพักผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้) ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (ร้อยละ 86.4) รองลงมาเป็นชาวเอเชียและอื่นๆ (ร้อยละ 83.1)

7. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการให้มีส่วนประกอบด้านการบริการอาหารของรีสอร์ท (บริการอาหารในรูปแบบบุฟเฟต์ มีบริการอยู่ใกล้ๆ โถง เพื่อบริการ และมีการแสดงหรือวงดนตรีในร้านอาหาร) ส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปและอเมริกา (ร้อยละ 83.5) รองลงมาเป็นชาวเอเชียและอื่นๆ (ร้อยละ 80.7)

8. ตัวแปรส่วนประกอบต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในรีสอร์ทด้านทิวทัศน์และด้านนโยบายการบริหารงาน ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มสัญชาติของนักท่องเที่ยว แต่เมื่อรวมกับด้านอื่นๆ ทั้งหมดแล้ว พบว่า กลุ่มตัวแปรดังกล่าวทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสัญชาติของนักท่องเที่ยว

ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่

1. นักท่องเที่ยวทั้งเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่โดยภาพรวม และในด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

2. ในด้านสถานที่ตั้งของรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีคะแนนทัศนคติใกล้เคียงกับชาวเอเชียและอื่นๆ (50.27 และ 49.66 คะแนน) แต่สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกา (45.81 คะแนน) หมายความว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติที่ดีหรือเห็นด้วยกับการที่รีสอร์ทตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนพื้นบ้าน ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ใกล้แหล่งประวัติศาสตร์ และห่างไกลจากตัวเมืองและซานเมือง

3. ด้านการออกแบบและการตกแต่ง นักท่องเที่ยวชาวไทยและ นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย และอื่นๆ มีคะแนนทัศนคติใกล้เคียงกัน (61.02 และ 59.00 คะแนน) และสูงกว่า ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกา (51.75 คะแนน) หมายความว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย เอเชียและอื่นๆ เห็นด้วยกับการที่รีสอร์ทมีขนาดใหญ่ บ้านพักเป็นบ้านแยกกัน เปิดโอกาสให้ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนไทยในบริเวณใกล้เคียง มีการออกแบบอย่างเรียบง่าย มีพื้นที่สำหรับทำงานอย่างเป็นสัดส่วน ปลูกห้องพักด้วยพรม จัดฟูเก้นอนกับพื้น และมีห้องน้ำแบบ open-air

4. ด้านบริการเสริมอื่นๆ มีลักษณะเช่นเดียวกับด้านสถานที่ตั้ง และ ด้านการออกแบบและการตกแต่ง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวเอเชียและอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติใกล้เคียงกัน (70.24 และ 65.76 คะแนน) แต่สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกา หมายความว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวเอเชียและอื่นๆ มีความเห็นด้วยที่รีสอร์ทควรจัดให้มีห้องสมุด, ห้องแสดงภาพ และมีบริการซักอบรีด

5. โดยภาพรวมแล้วพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวเอเชียและอื่นๆ มีทัศนคติที่เหมือนๆ กันและมีคะแนนทัศนคติสูงกว่านักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกา ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกามีประสบการณ์หรือมีโอกาสได้สัมผัสกับสถานที่พักแรมที่หลากหลายรูปแบบกว่าคนไทยและชาวเอเชียด้วยกัน จึงมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า มีความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับรีสอร์ทในด้านต่างๆ ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างประเทศ

6. กลุ่มตัวแปรอิสระ (เพศ อายุ สัญชาติ วัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง และส่วนประกอบที่ต้องการให้มีในรีสอร์ทด้านต่างๆ เช่นทิวทัศน์ บรรยากาศสิ่งแวดล้อม ความทันสมัย สะดวกสบาย การบริการอาหาร และนโยบายการบริหารงานของรีสอร์ท) มีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของคะแนนทัศนคติด้านลักษณะสถานที่ตั้ง, การออกแบบและการตกแต่ง, บริการเสริมอื่นๆ และลักษณะโดยรวมของรีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 12.2, 43.5, 19.6 และ 40.0 ตามลำดับ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงมากกับคะแนนทัศนคติทั้งสี่ด้านคือ ตัวแปรสัญชาติ, ส่วนประกอบที่ต้องการให้มีในรีสอร์ทด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และด้านความทันสมัยสะดวกสบาย โดยตัวแปรสัญชาติมีความสัมพันธ์กับคะแนนทัศนคติทั้งสี่ด้านคิดเป็นร้อยละ 14.5, 32.5, 15.2 และ 30.2 ตามลำดับ และตัวแปรส่วนประกอบที่ต้องการให้มีในรีสอร์ทด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ร้อยละ 26.3, 58.4, 21.2 และ 52.9 ส่วนตัวแปรส่วนประกอบที่ต้องการให้มีในรีสอร์ทด้านความทันสมัยสะดวกสบายมีความสัมพันธ์กับคะแนนทัศนคติต่อการออกแบบและการตกแต่ง บริการเสริมอื่นๆ และทัศนคติโดยรวมเป็นร้อยละ 32.7, 34.9 และ 31.6 ตามลำดับ

7. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่มีคะแนนทัศนคติต่อรีสอร์ทในด้านสถานที่ตั้งของรีสอร์ท อยู่ระหว่าง 31.5771 – 56.532671 คะแนน ด้านการออกแบบและการตกแต่งของรีสอร์ท 33.0299 – 68.9686 คะแนน ด้านบริการเสริมอื่นๆ ของรีสอร์ท คะแนนอยู่ระหว่าง 38.936 – 77.6804 และ ทัศนคติโดยรวมต่อรีสอร์ท มีคะแนนอยู่ระหว่าง 34.8584 – 66.34797 คะแนน

5.2 อภิปรายผลของการศึกษา

1. ในปัจจุบันนี้เพศชายและเพศหญิงมีความเท่าเทียมกันทางสังคมมากขึ้น จะเห็นได้จากตัวชี้วัดอย่างหนึ่ง คือ สัดส่วนที่ใกล้เคียงกันของนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2545 แสดงว่า ผู้หญิงมีสิทธิและมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในสังคมเท่าเทียมกับเพศชาย ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต่างจังหวัด หรือ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในด้านทัศนคติที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ จะเห็นว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศทั้งสอง นั้นหมายความว่าผู้ชายและผู้หญิงในปัจจุบันมีแนวความคิดคล้ายๆ กัน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากความเท่าเทียมทางการศึกษา และนี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงมีโอกาสในการทำงาน รวมทั้งประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น แตกต่างจากหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบแต่เพียงภายในบ้านอย่างเช่นในอดีตเท่านั้น

2. จากผลการศึกษาที่ว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเยาวชน และที่อยู่ในวัยที่มีอายุสูงกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่เป็นชาวเอเชียและอื่นๆ ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่อยู่ในวัยทำงานส่วนใหญ่เป็นชาวไทย นั้น อาจเนื่องมาจากว่า นักท่องเที่ยวชาวเอเชียและอื่นๆ ในช่วงวัยดังกล่าว มีทัศนคติต่างๆ ใกล้เคียงกับชาวไทย จึงเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย นอกจากนี้การเดินทางท่องเที่ยวภายในทวีปเดียวกันยังมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเดินทางไปยังต่างทวีปอีกด้วย ซึ่งเชื่อว่าเยาวชนชาวเอเชียคงมีกำลังซื้อที่ไม่เอื้อต่อการเดินทางไปยังต่างทวีป เนื่องจากสาเหตุทางด้านค่าเงินตราภายในประเทศ อีกเหตุผลหนึ่งด้วย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีโอกาสเข้าพักในรีสอร์ทนั้น ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้ที่มีฐานะค่อนข้างดีและอยู่ในวัยทำงานแล้ว การเดินทางมาติดต่อธุรกิจประชุมหรือสัมมนาจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีโอกาสดำเนินการเดินทางมาท่องเที่ยวยังต่างจังหวัดด้วยเช่นกัน

3. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการให้รีสอร์ทมีขนาดใหญ่ บ้านพักมีลักษณะเป็นบ้านแยกกัน และเปิดโอกาสให้ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนไทยในบริเวณใกล้เคียง ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง ที่ว่า สถาบันตจวทเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและยั่งยืน ควรให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมและบริบททางวัฒนธรรม รวมทั้งคำนึงถึง ชุมชนที่ตั้ง และการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ทักษิณา

คุณารักษ์ณ์ ยังได้พบว่า เยาวชนไทยที่ศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะเลือกที่พักรีสอร์ท โดยพิจารณาจากชื่อเสียงของแหล่งที่พักนั้นด้วย

4. นักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกามีความต้องการให้รีสอร์ทจัดการบริการอาหารในรูปแบบบุฟเฟต์ มีบริการอยู่ใกล้ๆ โต๊ะเพื่อบริการ และมีการแสดงหรือวงดนตรีในร้านอาหาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เนตรดาว วุฒิอื่น ที่ว่า นักท่องเที่ยวชาวยุโรปต้องการให้มีพนักงานดูแลตลอดเวลา และนอกจากนี้ รณพร แววกักดี ยังพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจสูงในด้านอาหาร และนิสัยของคนไทย

5. นักท่องเที่ยวชาวยุโรปและอเมริกามีทัศนคติต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ด้านสถานที่ตั้ง และด้านการออกแบบตกแต่ง ด้วยคะแนนที่น้อย (45.81 และ 51.75 คะแนน ตามลำดับ) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รณพร แววกักดี ที่ว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีทัศนคติด้านสถานที่พักอาศัยในระดับปานกลางถึงต่ำ นอกจากนี้ เนตรดาว วุฒิอื่น ยังพบว่า นักท่องเที่ยวชาวยุโรป ส่วนใหญ่ต้องการการตกแต่งแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่มากที่สุด ซึ่งตรงข้ามกับนิยามการออกแบบและการตกแต่งของรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการออกแบบอย่างเรียบง่าย จัดฟูฟ่องให้อ่อนกับพื้น เป็นต้น

6. การวิเคราะห์การจำแนกพหุคุณสามารถบอกความแตกต่างของตัวแปรตามที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มย่อยของตัวแปรอิสระ เมื่อตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อยมาก ซึ่งถ้าใช้สถิติทดสอบตัวอื่นจะไม่สามารถบอกความแตกต่างได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้สนใจเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์การจำแนกพหุคุณ ตลอดจน ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็ นทัศนคติที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ หรือทัศนคติในเรื่องใดก็ตาม ควรทำการศึกษาในแนวทางต่อไปนี้

1. ในการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวในครั้งต่อไป อาจทำการแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระเป็นแบบอื่นหลายๆ กลุ่ม เช่น ตัวแปรสัญชาติอาจแบ่งกลุ่มเป็นแบบอื่นที่ละเอียดขึ้นอีกได้ เช่น แบ่งเป็นไทย ยุโรป อเมริกา และเอเชีย เป็นต้น เพื่อความละเอียดของการวิเคราะห์ต่อไป

2. ในการเก็บแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ควรเก็บแบบสอบถามให้มีการกระจายของกลุ่มตัวอย่างให้มากที่สุด โดยมีการวางแผนการเก็บข้อมูลให้ดี ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริง นอกจากนี้ในแบบสอบถามบางข้อควรออกแบบให้ผู้กรอกแบบสอบถามเป็นผู้เติมข้อมูลเอง เช่น ถามอายุ...ปี เป็นต้น

3. สำหรับผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ ควรเพิ่มจำนวนตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับคะแนนทัศนคติให้มากกว่านี้ และยังสามารถเพิ่มตัวแปรควบคุมที่มีมาตรวัดระดับอันตรายภาค เช่น อายุ, ค่าใช้จ่ายในการเข้าพักรีสอร์ท เข้าไปในการวิเคราะห์ด้วยก็ได้

4. อาจให้นิยามของคะแนนทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรีสอร์ทในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านต่างๆ ใหม่ และลองศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทัศนคติที่ให้นิยามใหม่นั้น กับกลุ่มตัวแปรอิสระเดิม หรือกลุ่มตัวแปรอิสระใหม่ที่ได้จากการเพิ่มในข้อ 3 อีกครั้งหนึ่ง

5. สำหรับผู้สนใจที่ต้องการนำเทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกพหุคูณไปใช้ศึกษาในเรื่องอื่นๆ เช่น กรณีของการวิจัยในชั้นเรียนที่ประกอบไปด้วยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ ของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา ฯลฯ ก็อาจใช้การวิเคราะห์การจำแนกพหุคูณได้ แต่ทั้งนี้ต้องทำการตรวจสอบข้อจำกัดของการวิเคราะห์ว่า แบบจำลองการวิเคราะห์ที่ใช้มีรูปแบบความสัมพันธ์เชิงบวกหรือไม่ก่อนทุกครั้ง